

Zondagsdienst 27 januari 2019 in de Willem de Zwijgerkerk

Lezing: Esther 3

Voorganger: ds. Roel Knijff

Aantekeningen van de overweging.

Verheugd op zolder

In Esther 3 komt Esther zelf niet voor. Het gaat over Haman, de zoon van Hammedata, nakomeling van Agag. Hij is een Amelekiet!

Vijand nummer 1 van Israël

Zij waren het die het volk toen het door de woestijn trok in de rug aanvielen.

Zij waren het die dankzij God door Saul verslagen werden.

Geen van hen mocht in leven blijven, maar Saul ging in triomftocht door de stad met de koning als trofee. Dat was het einde van Saul.

En hier is er opeens weer één. Niet onherkenbaar, maar duidelijk identificeerbaar.

Het afschrikbeeld in levenden lijve. Omhooggevallen tot grote macht.

Zijn herkenbaarheid doet opeens ook oplichten dat vele Joden hun plek hebben in het grote rijk van koning Ahasveros. De Volken zijn elkaars spiegelbeeld.

Wanneer we naar het boek Esther kunnen kijken als een vertelling, wordt in hoofdstuk 3 op meesterlijke wijze het kwade genius geïntroduceerd.

Het kwade dat door het goede moet worden overwonnen.

De boog wordt op spanning gebracht.

Mordechai die we inmiddels kennen als de redder van de koning weigert te buigen voor het kwaad en inspireert Haman tot een streek.

Zonder de koning een naam te noemen krijgt hij toestemming tot volkerenmoord.

Het lot is al geworpen, de poer, de stenen bepalen de 13^e dag van de 12^e maand van het jaar.

Die dag zal het gebeuren. De volledige uitroeiing, jong, oud, vrouw, kind. Het bezit mag worden buitgemaakt. De wet wordt uitgevaardigd. Boden gaan het rijk rond. Haman en de koning drinken een glas.

Eeuwen later is dit verhaal pijnlijk herkenbaar. Niet alleen zijn vele volken van de aardbodem verdwenen. Eén volk komt steeds weer in beeld. Het Joodse volk, slachtoffer van de haat van anderen. Velen onder ons hebben het nog meegemaakt, hoe de plannen gemaakt werden en uitgevoerd. Deze stad werd geamputeerd.

Volken zijn geen anonieme grootheden, het gaat om je burens, je vrienden, je familie. Het gaat uiteindelijk altijd over jezelf. Zo ver is het verhaal van Esther nog niet en dus het verhaal van Haman ook nog niet, maar wie goed leest voelt het aankomen. Dit is een verhaal waarover is nagedacht. Het goede moet lang en gelukkig leven, het kwade mag dood.

Voorafgaand aan de ontknoping een paar overwegingen om het toch spannen te houden, ook al weten we de afloop.

1. Ahasveros. Dat moet wel domme speelbal zijn. Wanneer we de link met de bekende historie krijgen is niets minder waar. Dan was hij een briljant strateeg. Deze koning is een karikatuur. Hij is afwezig. Hij laat anderen de ruimte om macht uit te oefenen. Hij staat voor de zwiigende meerderheid van toeschouwers. Hij mist schijnbaar ieder inzicht of wil het niet zien. 'Wir haben es nicht gewusst.' Terwijl hij in Wansee aan tafel zat toen de machine van vernietiging in gang werd gezet. Hij wordt de keizer in wiens naam alle leed wordt aangericht.

2. antecedenten onderzoek. Hoe is het mogelijk dat een man met zo'n verleden zoveel macht krijgt. Van ieder die het kwaad vertegenwoordigt vragen wij ons af hoe het mogelijk is dat hij de ruimte kreeg. Van zwembadmeester tot bewindsman weten we altijd achteraf dat bij goed onderzoek hij/zij het nooit was geworden. Hoe zit dat met Esther? Na zo'n selectie toch curieus dat niemand wist dat zij Joods was. Haman had alles tot in detail voorbereid. Bijna ieder detail. Op één na.

3. Spiegelbeelden. In een verhaal kun je goed en kwaad scherp tegenover elkaar plaatsen. In het echt is het verschil altijd lastig te maken. Zijn alle Joden goed? Zijn alle Islamieten slecht? Het is helaas niet zo dat na de Holocaust Israël de staat is geworden waar alle volken met elkaar in vrede leven. Ingewikkeld genoeg ligt de bron van conflicten vaak verwerkt in de voorafgaande geschiedenis. Was Nazi-Duitsland zo groot geworden zonder Versaille? Komeini, Parijs, Sjah
Osama bin Laden Afghanistan
Dichterbij: Sukarno, Suharto, Bouterse
Gebedsweek voor de eenheid.
Besef eigen bijdrage aan verdeeldheid.
Het contrast is een karikatuur.
Esther is een karikatuur als waarschuwing.
Want voor je het beseft is de karikatuur werkelijkheid (en worden er huizen leeggehaald).